

Foto: Píra - Petr Homík

Kateřina Kněžíková: Občas si zapláču a jedu dál

Svou první operu viděla půvabná sopranistka až v šestnácti letech. Dnes má čerstvě po premiéře Dvořákovy Rusalky a na policiče Cenu Thálie za Juliettu B. Martinů. Zpívá v pražském i ostravském Národním divadle, koncertuje. K tomu vychovává dvě dcerky s operním pěvcem Adamem Plachetkou, který ale většinu roku pracuje v cizině. A vztah přesto funguje.

Gratuluju k úspěchu. Čím dalším teď žijete?

Těšíme se s holkami, že pojedeme za Adamem, který až do prosince zpívá v Americe. Takže zrovna hledám čas na balení kufrů. Ale obecně už to není tak hektické jako začátkem sezony, to byla hrozná divočina. Velké štěstí je,

že mám u sebe pořád maminku. Když jezdím na pár dnů do Ostravy, kde často hraju (a právě zkoušky Rusalky v ND moravskoslezském zabraly hodně času), stará se o malou Barboruku. Je jí jeden a půl roku. A pětiletou Adélku zabezpečí chůva. Bez nich by nemohl můj pro-

fesní život vůbec existovat. Náš kalendář je striktní a každá změna je pro mě zdrucující.

Jak cestujete do Ostravy?

Dřív jsem jezdila autem. Ale když skončí večer zkouška a vy spěcháte domů, abyste ráno stihla odvézt dítě do školky, do toho denně bouračky na D1, nedá se to dlouho vydržet. Po těch týdnech jsem byla úplně vyřízená, což si od jisté doby nemůžu dovolit – potřebuje mě moje tělo i děti. Když jsem permanentně unavená a pod tlakem, nemůžu přinést domů pohodu. Začala jsem tedy jezdit vlakem, kde odpočívám nebo využívám ten čas navíc k učení.

Trénujete hlas každý den? A zpíváte si někdy jen tak?

V běžném provozu zkouším každý den, ne vždy úplně naplno, na druhou stranu hlasivky

S Lucianem Mastrem v opeře Julietta aneb Snář Bohuslava Martinů, vpravo jako Rusalka ve stejnojmenné opeře Antonína Dvořáka. Obojí ND moravskoslezské, Ostrava. Dole čerstvá držitelka Thálie.

jsou sval a potřebují cvičit. Jen tak pro sebe si nezpívám, ani v autě – není to moc zdravé a je tam tupý zvuk. Ale zpíváme často s holčičkami, hlavně lidovky a různé říkanky. Teď u nás jede: Táto, mámo, v komoře je myš! Hudbu berou jako naprostou samozřejmost, protože v ní vyrůstají. Když Adélce v opeře říkám, aby se při vypjaté scéně nebála, odpoví: Já vím, že je to jenom hra.

Já zažila pravý opak. Sice jsem hrála na klavír, taťnek na housle, a když přišla návštěva, zpívalo se, ale jinak jsme byli běžná moravská rodina. První operu. Prodanou nevěstu, jsem viděla až v šestnácti a bezhlavě se do ní zamilovala!

Těšilo by vás, kdyby šly dcerky vaší cestou?

Ne. Srovnání se slavným tatínkem by bylo náročné. Musely by být minimálně tak dobré jako on, ne-li lepší. A pokud by se to nepovedlo nebo by neměly tolik štěstí, je to trauma. Když jsme s Adamem začínali, absolutně jsme netušili, do čeho jdeme. Dnes víme, co to dává i bere: odloučení od rodiny a permanentní oddání se profesi bez možnosti svobodného rozhodování o volném čase. Takže bychom měli potřebovat je korigovat a chránit a podvědomě na ně kladli větší nároky. Přitom zpěv miluju, je to můj obrovský životní koníček, motor, posláním...

Vidím, že pijete čaj, káva nedělá hlasu dobře? Jak o něj vůbec pečujete?

Nepřeháním alkohol, překyseluje žaludek, stejně jako káva, i když ho mám ráda, ale ne silně, po tom mi je zle. Zmrzlinu si dám výjimečně a jen v létě. Neměla bych coca-colu v den představení, což jsem vzdala, protože bez ní nemůžu existovat, potřebuju aspoň nějaký kofein.

Sporty omezují všechny, ale spíš kvůli času. Dřív jsme s Adamem hráli badminton, to bylo fajn. Moje „protažovačky“ jsou Barborka a Adélka, často chtějí nosit obě najednou. Ale chodím do kryokomory, to je moje droga, neuvěřitelná vzpruha pro tělo i duši. Říkáme jí s kolegy zpěváky mrazák. Je výborná i na hlas, stačí pár minut. A prospívá imunitě, kterou

Foto Martin Popelář a Hana Smejkalová

jsem měla před pár lety totálně rozhozenou, zbláznila se mi.

Čím se autoimunitní onemocnění projevilo a jak jste se léčila?

Prodělala jsem bakteriální infekci, a navíc jsem byla zrovna podruhé těhotná, takže toho bylo na tělo moc a zkolabovalo, brojilo proti sobě samému. Původní zánět karpálních tunelů se rozšířil do celého těla. Šlo o klinickou variantu Guillainův-Barréhoho syndromu postihující periferní nervy, dýchací ústrojí a motoriku. Spouštěcím momentem bývá stres. Člověk nemluví, nepolyká, ztrácí stabilitu a zrak, špatně se mu dýchá. Hrůza. Jen jsem se modlila, aby dítě bylo v pořádku.

Po různých peripetích jsem se dostala k dobrým lékařům na Homolce, předtím jsem chodila od čerta k ďáblu, protože všichni se bojí těhotných a vyšetření chtěli odložit až po porodu. Jenže mně bylo čím dál hůř. Na Homolce mě důkladně vyšetřili, udělali lumbální punkci, magnetickou rezonanci atd. (ve hře byla borelióza, embolie plic, roztroušená skleróza) – a nasadili imunoglobuliny v infuzích. K tomu mi naordinovali absolutní klid. Vůbec jsem netušila, zda se někdy dokážu postarat o své děti.

Měla jste obrovskou kliku, obě jste zdravé!

To ano. Možná mě moje holčička ochránila. Měla jsem takové propady, že nebyť jí, asi bych to i vzdala. Ale kvůli ní jsem bojovala a během tří měsíců se vrátila zase do života. Někomu to trvá rok. Od té doby se snažím nestresovat a hlídat si odpočinek.

Jak do klidového harmonogramu zapadá váš manžel?

S jeho nepřítomností jsem se musela prostě vyrovnat a neřešit ji. Nejsem žárlivá, neříkám. Smutno mi je, ale stýskání jsem si zakázala, emoční výkyvy mě zabíjejí. Občas si, pravda, zapláču – a jedu dál. Ještě že existují Facebook a Skype, že o sobě víme. A snažíme se vycházet si vstříc.

Chodím do kryokomory, to je moje droga, velká vzpruha pro tělo i duši. Je skvělá na hlas a prospívá imunitě

Ale když přijede Adam po delší době, bývá to legrace. Má dojem, že věci pojedou ve stejném duchu jako bez něj. Tak mu připomenu, že musí přijmout naše pravidla, a pokud se bude denní kalendář měnit, tak na jeho časový úkor. Třeba že obstará nákup, zruší se chůva atd. On samozřejmě chce vyjít vstříc, ne že by to dělal schválně. Jen je hrozně těžké spojit ty dva časy dohromady. Každý máme svůj pracovní i soukromý, v jiném městě, jiném státě...

Ale jste to vy, kdo ustupuje víc.

S tím jsem se smířila. Musím si brát méně práce – přijímám už jen takovou, která mě obohatí, někam posune a lze ji časově zvládnout.

„Zpívat s manželem je to pro mě svátek. Je profík, a když se něco stane, zachrání situaci. Ovšem v kuchyni spolu nezkoušíme – doma hudební kulisu obstarávají děti.“

nout. Tudiž odmítám třeba i lukrativní nabídky, nedá se nic dělat.

O to víc se snažím uhlídat vyváženost v rodině, aby děti neměly kamaráda, ale taťnka. Je logické, že se Adam ze své nepřítomnosti vykupuje dárky, a holky, do kterých je úplný blázen, by nejraději jen rozmazloval. A já nechci být „ta zlá“, která vychovává sama. Musíme být pro děti oba přirozené autority, aby věděly, že se na nás můžou spolehnout a obrátit, ale taky musí respektovat určitá pravidla a mantinely. To je, myslím, nejtěžší. Takže většinu dárků, které Adam vozí, odkládám na Vánoce.

Byla jste vždycky plánovač?

Así ty sklony mám, myslím, že bych byla dobrá manažerka. Mám ve všem ráda systém, pořádek. Moje profese a rodinná situace tohle nastavení a smysl pro logistiku ještě posílily. Naštěstí. Jinak by to ani nešlo. Zatím má kroužky jen Adélka, ale až se přidá Barborka, bude to mazec. Třetí dítě určitě neplánuju. Spíš doufám, že v té době už půjdu do pěveckého důchodu a budu zpívat jen občas.

Jak jste si představovala svoji kariéru před dvaceti lety?

Celý život jsem chtěla být jako o třináct let starší sestra, dokonce i dnes, po manželoví a dětech, je to nejdůležitější osoba, kterou mám, střed vesmíru. Okouzilo mě, jak hrála

do La Scaly, třetí ročník doufá ve Vídeňskou operu, čtvrtý by se spokojil s operním domem kdekoli v Evropě, pátý chodí zbožně kolem naší zlaté kapličky a šestý ročník uvažuje, jestli vůbec bude zpívat. Moje štěstí bylo, že jsem v prváku ještě nevěděla, že existuje nějaká Metropolitní opera, a tudíž si nestavěla vzdušné zámků, nýbrž jsem chodila kolem Národního

Máte fádku ocenění, co vy sama berete jako největší úspěch?

Že jsem si vybudovala určité portfolio a udržuju se na úrovni, která konvenuje mému okolí. Díky tomu funguje vzájemná důvěra a jsou mi nabízeny určité role. Není to jen o péctví, i když hlas hraje podstatnou roli, ale o

◊ Adamem se známe z konzervatoře, je o tři roky mladší. Já ho nejdřív nechtěla, tušila jsem, že bude hodně pryč

na klavír, a od pěti let jsem hrála taky, znala jsem noty dřív než písnička. Sestra se nakonec stala magistrou farmacie a já plánovala, že když bude mít lékárnu, já v ní budu laborantka. Pak jsem ale v šestnácti viděla tu první operu a ze dne na den změnila rozhodnutí. Zpočátku jsem viděla jen pozlátku. Tatínek byl nešťastný a přemlouval mě, abych šla na nějaké normální povolání. Mamka věděla, že když mě bude k něčemu nutit, udělám pravý opak. A tak jsem po maturitě vyrazila z Dolní Lutyně do Prahy na konzervatoř.

Jaká byla realita?

Ocitla jsem se jako v Jiřkově vidění, rok jsem se sžívala s rychlým a neúprosným světem, kde se všichni zajímají jen o sebe. Jednou týdně jsem volala domů, aby si mě odvezli. Brzy jsem pochopila, že to nebude žádná legrace. Místo po hospodách jsem chodila po knihovnách a doháněla spolužáky. Říká se, že v prvním ročníku chce student zpívat v Metropolitní opeře, ve druhém mu stačí dotáhnout to

divadla s přáním zpívat právě tady.

To vám krásně vyšlo!

Časem jsem zjistila, že člověk musí být trochu kariérista, takže moje přání šla opačným směrem. Chtěla jsem mít zahraniční zkušenost. Jenže když jsem dostala nabídku od operního studia v Paříži, stáhla jsem kalhoty daleko před brodem. Bylo to čerstvě po škole a nebyla jsem si jistá, zda na to už mám.

Dnes opravdu ráda zpívám v Česku, ovšem někde vzadu v mozku ta Metropolitní opera problikává. I když vím, že na to je už pozdě. Musíte být dobře vybavená nejen hlasově, ale i jazykově, mít dobrou agenturu, vytrvalost, štěstí, kontakty. Dnešní studenti na tom pracují už na škole. Já jsem na to stará.

Takže se vážně v sedmatřiceti letech pomalu chystáte do pěveckého důchodu?

Ano. Lyricko-koloraturní obor, ve kterém jsem dosud byla, dělají dnes zpěvačky o deset let mladší. Dřív na divadle brali i starší zpěvačky se zkušenostmi, ale to teď nefunguje. Na předávání umu a široký repertoár se nehráje. Hledají mladé lidi, které vyzkoušejí, jestli to vydrží, a pak si je zformují. Operní pěvci dnes musejí být herci, kteří umějí zpívat. Pokud nepřežijí, čeká za dvěma dalšími třicet. Proto teď přecházím k lyrickějšímu, mladodramatickému oboru, kde mě ještě čekají krásné věci.

o způsobu chování, přístupu k práci, že vás berou jako profesionála. Skoro z každého vystupování vznikne další závazek, což je příjemné. Nemůžu si stěžovat. Jediný člověk, který mi to občas komplikuje, jsem já sama. Nemám splachovací povahu a odolné nervy a nejsem kamarád s klimatizací.

Asi to nejlepší, co mě mohlo profesně potkat, bylo setkání s panem Plácidem Domingem, který si mě předloni vybral do speciálního pražského uvedení Dona Giovanniho, které dirigoval.

Jak se vám s ním pracovalo? Šokuje mě, že ho v rámci MeToo po 57 letech vyhodili z Metropolitní opery!

Obecně věřím, že se děje (zvláště v kontaktních uměleckých profesích) spousta věcí, které by se dít neměly. A je správné na ně upozornit. Ale nesmí se toho zneužívat. Současná Amerika je přehemně svázaná předpisy a pravidly. Stalo se mi, že jsem v NY čekala s Adélkou na Adama v parku s kašnou, dcerka běhala kolem, honila holuby. Vtom přišel sekuriták se slovy: *To se tadý nesmí, mohlo by se jí něco stát a vy mě zažalujete*. Odpověděla jsem, že odpovědnost nesu já jako matka, jsem z Evropy a žádnou značku zakazující pohyb nevidím. Pochopil, že se mnou nehne, a odkráčel. Podobně máte v divadle vyznačené koridory, kterými smí-

Svatební den 27. 7. 2012 byl slunečný...
Slunce si mladí zpěváci umějí vykouzlit i dnes.

Foto archiv Kateriny Králkové (2)

te chodit – a když je překročíte, ptá se hned sekuriták, jestli jste v pořádku.

Vy sama jste se setkala s obtěžováním?

Ne. Myslím, že ženská si může říct, když důvěrnost druhé strany překročí její míru tolerance. A umí takovým situacím včas předcházet. Kolikrát mě kluci v legraci chytli za nohu nebo pláclí přes zadek, ale to přece nebudu řešit! V Americe je to tak vyhocené, že muž nesmí ženě ani otevřít dveře. A to je špatně. V případě pana Dominga jde asi o něco trochu jiného: pár žen tvrdí, že je obtěžoval někdy před třiceti lety. Reálně to nejde dokázat, ale jde to na ruku vyšším instancím, které ho chtěly odstranit z určitých postů. Osobně bych byla šťastná,

kdyby si o mne osobnost jako Domingo opěla kolo!

S Adamem jste se poznali na konzervatoři?

Ano, byl o rok výš, ovšem je o tři roky mladší. Roky jsme se jen kamarádili, až v pátém ročníku jsme se potkali pracovně v Donu Giovannim a trávili spolu dost času. Já ho nejdřív nechtěla, tušila jsem, že bude hodně pryč. Oceňuju na něm, že zůstal normálním klukem, schopným bavit se vedle pěvctví o běžných věcech. Umí vyměnit zárovku, je nesmírně obětavý pro rodinu i kamarády, ochotný, když má čas, umýt okna, uvařit, vyžehlít, pomoci přátelům se stěhováním. Vytáčí mě tím, že dělá všechno na poslední chvíli, na rozdíl ode mne,

a přesto mu vše vychází. On je pragmatik, já romantik – a někde uprostřed se setkáváme.

Letos jste si pořídili vinný sklípek u Znojma, či to byl nápad?

Pocházím z vesnice a už dlouho jsem naléhala, ať si pořídíme domek v přírodě. Děti si můžou hrát na zahradě... A jednoho krásného večera nás ve sklípku u známých napadlo, že by bylo hezké mít svůj. Strávili jsme tam letos kus léta, představuje pro mě oázu klidu. V noci vidíte hvězdy, přes den širošířá pole, v dálce s kostelíkem. Soused mi přinese dýně, já mu setřesu ořechy... Vyplatí se mi tam jet i na dva dny, holčám navléknu tepláky a jedeme.

V Praze je to s relaxem horší. Ale učím se vychutnat si i malé zastavení v parku, na masáži... A po náročném práci se odměním něčím na sebe, za Rusalku si chci koupit v Americe hezkou sadu šperků.

A v lednu vás čeká megaakce.

Ano. Adam jako náš první operní zpěvák chystá koncert v O₂ areně se spoustou přesahů do jiných žánrů a hostů včetně mne. Což je velká odvaha. Cílem je přitáhnout co nejširší spektrum posluchačů k vážné muzice, aby pro ně přestala být muzeem. Část výtěžku půjde pro Nadaci předčasně narozených dětí a jejich rodičů. Držte nám palce.

KLÁRA ŘÍHOVÁ

« zpět na začátek